

**UCHWAŁA NR XII-81-2025
RADY GMINY NĘDZA**

z dnia 27 stycznia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 - 2028 dla Gminy Nędza”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. 2023 poz. 40 z późn. zm.) art. 41 ust. 1, 2, 2a ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. 2023 poz. 2151 z późn. zm.) art. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2015r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2023 poz. 1939 z późn. zm.) art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2024 poz. 1673). Rada Gminy Uchwala co następuje:

§ 1. Przyjąć „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025-2028 Gminy Nędza”, w brzmieniu stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Nędza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2025 roku.

Przewodniczący Rady Gminy

Edyta Szajt

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2025 - 2028 dla Gminy Nędza

I. Wstęp

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii dla gminy Nędza na lata 2025 - 2028 jest kontynuacją programów realizowanych na terenie gminy w poprzednich latach. Jego realizacja wynika z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zgodnie z którym prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, przeciwdziałaniem narkomanii oraz działań związanych z integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. Ich realizacja jest prowadzona w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym.

Alkoholizm i narkomania to problemy społeczne, które mają głęboki wpływ na wszystkie aspekty życia jednostek oraz funkcjonowania społeczności. Uzależnienie od alkoholu i związków psychoaktywnych oddziałują nie tylko na zdrowie fizyczne jednostki, ale także na jej relacje rodzinne. Problem ten dotyczy wielu grup społecznych, bez względu na wiek, płeć czy status materialny, niejednokrotnie często prowadzi do wielopłaszczyznowej degradacji. Nadużywanie alkoholu staje się coraz większym problemem i wyraźnie zmienia swoje oblicze. Alkoholizm to nie jest problem wieku, tylko wzorców i modelu funkcjonowania oraz agresywnej reklamy firm produkujących alkohol.

Uzależnieniu osoby często towarzyszy zjawisko współuzależnienia występujące u jej bliskich. Jest to negatywne zjawisko przystosowania się, przekładające się na utrudnienia funkcjonowania i obniżenie umiejętności realnej oceny sytuacji oraz możliwości rozwiązywania problemów zarówno własnych jak i rodziny. Poza wyniszczeniem zdrowotnym i psychicznym, które dotyka osoby uzależnione, ma również wymiar społeczny, obejmując swoim zasięgiem zdrowie fizyczne i psychiczne członków rodzin i osób żyjących w najbliższym otoczeniu alkoholika. Nadużywanie alkoholu powoduje wiele innych szkód społecznych, np.: zakłócenia bezpieczeństwa publicznego, przemoc w rodzinie, przestępczość, wypadki drogowe, ubóstwo i bezrobocie.

Gminny Program Profilaktyki Uzależnień ma na celu ograniczenie występowania problemów związanych z nadużywaniem substancji psychoaktywnych (alkohol, narkotyki, nikotyna, napoje energetyczne i dopalacze) oraz uzależnień behawioralnych (hazard, uzależnienia od internetu, gier komputerowych) wśród mieszkańców gminy. Program opiera się na przepisach wynikających z aktualnych rozporządzeń i ustaw, w szczególności ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii. W ramach programu dostępne są m.in. działania edukacyjne w szkołach, szkolenia dla pedagogów i pracowników socjalnych, a także szeroko zakrojone działania edukacyjne osoby w leczeniu i wychodzeniu z nałogu.

II. Program realizowany jest na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj Dz.U. z 2023 poz.2151 z późn. zm.)
- 2) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj Dz.U. z 2023 poz. 1931 z późn. zm.),

3) Narodowego Programu Zdrowia.

Zgodnie z art. 4¹ Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj Dz.U. z 2023 poz.2151 z późn. zm.) prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin. W szczególności zadania te obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą domową;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- 5) podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 w/w ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- 6) wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej.

Realizacja zadań, o których mowa w ust.1 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj Dz.U. z 2023 poz.2151 z późn. zm.), jest prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki

i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych i który uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym.

Zgodnie z art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj Dz.U. z 2023 poz. 1931 z późn. zm.), zapobieganie narkomanii należy do zadań własnych gminy i obejmuje:

- 1) zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- 2) udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- 4) wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- 5) pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Cel główny programu:

Ograniczenie negatywnych konsekwencji społecznych, w tym szczególnie szkód zdrowotnych i zaburzeń życia rodzinnego wynikających ze spożycia alkoholu, zażywania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Podniesienie świadomości lokalnej społeczności w zakresie szkodliwości uzależnień dla zdrowia.

III. Cele szczegółowe:

- 1) zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz członków ich rodzin;
- 2) udzielenie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz przemocy w rodzinie w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- 4) prowadzenie działań profilaktycznych, informacyjnych, edukacyjnych oraz szkoleniowych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami behawioralnymi;
- 5) ograniczenie skali zjawiska uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.

IV. Sposoby realizacji programu:

Powyższe cele i zadania będą realizowane poprzez:

- 1) udzielanie pomocy psychologicznej i prawnej rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym, narkomanii oraz przemocy.
- 2) ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży poprzez szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych oraz poprzez kontrole sklepów i lokali gastronomicznych.
- 3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- 4) realizację programów profilaktycznych, w tym programów rekomendowanych, na rzecz dzieci i młodzieży w placówkach oświatowo – wychowawczych, a także różnych form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, służące promocji zdrowego stylu życia.
- 5) podejmowanie czynności zmierzających do podjęcia leczenia odwykowego osób zgłaszanych do Komisji oraz przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkohol, a także motywowanie osób zgłoszonych do Komisji w celu podjęcia leczenia odwykowego.
- 6) wspieranie przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie wykluczaniu społecznemu i marginalizacji osób uzależnionych i ich rodzin.

V. Formy pomocy dla osób uzależnionych i ich rodzin:

1. Przeprowadzanie rozmów motywujących z osobami uzależnionymi do podjęcia leczenia odwykowego.
2. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu, obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu tj. zalecenie przeprowadzenia badania przez biegłego sądowego psychiatrę i psychologa w przedmiocie uzależnienia od alkoholu i wskazania formy leczenia.
3. Kierowanie wniosku do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego.
4. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej.

5. Dofinansowanie obozów, kolonii, wycieczek dla dzieci z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym.
6. Współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Posterunkiem Policji, Punktem Konsultacyjnym ds. rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych oraz Kuratorem Sądowym w zakresie pomocy rodzinom, w których występują problemy z nadużywaniem alkoholu, substancji psychoaktywnych i przemocą.
7. Prowadzenie i organizowanie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i terapeutycznych.
8. Dofinansowanie szkolnych programów profilaktycznych realizowanych przez pedagogów szkolnych (m.in. konkursów, festiwali, festynów o charakterze profilaktycznym)

VI. Działania profilaktyczne w zakresie uzależnień:

1. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie uzależnień behawioralnych, rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.
2. Organizowanie i dofinansowywanie działalności świetlic oraz ich wyposażenie w sprzęt niezbędny do właściwego zagospodarowania wolnego czasu dzieci i młodzieży.
3. Finansowanie szkoleń, kursów oraz kosztów związanych z dojazdem na szkolenia i kursy służące podniesieniu kompetencji w zakresie wiedzy o uzależnieniach dla osób stykających się z problematyką uzależnień i przemocy w rodzinie m. in. nauczycieli, pracowników socjalnych, funkcjonariuszy policji, członków GKRPA, członków Zespołu Interdyscyplinarnego, pracowników administracji zajmujących się wydawaniem zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
4. Podejmowanie działań edukacyjnych, mających na celu ograniczenie dostępności i przestrzegania zakazu sprzedawania i spożywania przez nieletnich napojów alkoholowych i energetycznych.
5. Promocja i profilaktyka zdrowego stylu życia poprzez udział w ogólnopolskich kampaniach promujących trzeźwość.
6. Wspieranie działań podejmowanych przez organizacje rządowe, pozarządowe i środowisko wzajemnej pomocy, które są ukierunkowane na zapobieganie i zmniejszenie szkód powodowanych uzależnieniami.
7. Monitorowanie problemów społecznych związanych z używaniem substancji psychoaktywnych.

VII. Przewidywalne efekty realizacji Programu:

1. Podniesienie świadomości mieszkańców Gminy Nędza wobec skutków nadużywania alkoholu, środków psychotropowych, stosowania przemocy oraz skutków związanych z uzależnieniami behawioralnymi.
2. Zwiększenie zaangażowania lokalnej społeczności w działania związane z profilaktyką uzależnień na terenie Gminy Nędza.
3. Zmniejszenie skali dysfunkcji występujących w rodzinach, wynikających z uzależnienia i współuzależnienia.
4. Zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin.
5. Promocja zdrowego stylu życia wolnego od alkoholu i innych środków uzależniających.

VIII. Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- 1) Komisja realizuje powyższe zadania w oparciu o Ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii.
- 2) Zgodnie z art. 41 ust. 4 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, w skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.
- 3) Posiedzenia Komisji odbywają się stosownie do potrzeb, co najmniej raz w miesiącu.
- 4) Koordynację realizacji programu powierza się przewodniczącemu Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- 5) Pod nieobecność przewodniczącego pracami Komisji kieruje wiceprzewodniczący Komisji.

IX. Do zadań członków GKRPA należy:

1. Współtworzenie projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii,
2. Określanie zgodności podejmowanych działań z Programem,
3. Opiniowanie dokonywanych wydatków w ramach Programu,
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmuje czynności zmierzające do podjęcia leczenia odwykowego osób zgłoszonych do Komisji w szczególności poprzez:
 - 1) przeprowadzanie rozmów w sprawach osób nadużywających alkohol,
 - 2) przeprowadzanie rozmów motywacyjnych z osobami zgłoszonymi do Komisji w celu podjęcia leczenia odwykowego,
 - 3) kierowanie osób nadużywających alkohol na badanie przez biegłego sądowego w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - 4) kierowanie wniosków do sądu o orzeczenie obowiązku leczenia w zakładzie lecznictwa odwykowego,
5. Opiniowanie wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych,
6. Prowadzenie działań kontrolnych i interwencyjnych mających na celu ograniczanie dostępności napojów alkoholowych i przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia,
7. Udzielanie konsultacji członkom rodzin z problemem alkoholowym,
8. Sporządzanie protokołów z posiedzenia Komisji,
9. Sporządzanie listy obecności z posiedzenia Komisji,
10. Przekazywanie dokumentacji będącej przedmiotem posiedzenia do odpowiednich instytucji,
11. Prace w Zespole Interdyscyplinarnym i grupach roboczych w przypadku wystąpienia przemocy w rodzinie,
12. Współpraca z instytucjami i organizacjami działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i uzależnień od środków psychoaktywnych.

X. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Nędza:

1. Przewodniczącemu, jego Zastępcy i Członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie za udział w posiedzeniu Komisji w wysokości (brutto):
 - 1) Przewodniczący Komisji – 300 zł
 - 2) Zastępca przewodniczącego Komisji – 250 zł
 - 3) Członek Komisji – 200 zł
2. Podstawą do wypłaty wynagrodzeń, o których mowa w powyższym punkcie stanowi sporządzona i podpisana przez przewodniczącego lub wiceprzewodniczącego lista obecności z podpisami członków Komisji biorących udział w jej pracach,

3. Wypłata wynagrodzenia dokonywana będzie przelewem na wskazany przez członka Komisji rachunek bankowy w terminie do 10-go dnia miesiąca następującego po miesiącu przepracowanym.
4. Członkom Komisji biorącym udział w szkoleniach przysługuje zwrot kosztów podróży na zasadach przewidzianych dla pracowników samorządowych.

XI. Źródła finansowania:

1. Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie są środki finansowe budżetu gminy stanowiące dochody z tytułu wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wniesione przez podmioty gospodarcze, zgodnie z art. 18² ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj Dz. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.) oraz środki, o których mowa w art. 9³ ust. 3 pkt 1 tej ustawy.
2. Dochody te stanowią dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację programu. Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz przeciwdziałania narkomanii (tj Dz.U. z 2023 poz.2151 z późn. zm.), o których mowa w art. 4 1 ust. 2 środki te nie mogą być przeznaczone na inne cele.

XII. Podsumowanie

Program profilaktyki uzależnień jest kluczowym elementem polityki zdrowotnej gminy. Jego skuteczna realizacja zależy od zaangażowania społeczności lokalnej, instytucji oświatowych, służby zdrowia oraz władz samorządowych. Wspólnym celem wszystkich tych podmiotów jest zapewnienie bezpiecznego i zdrowego środowiska życia dla mieszkańców gminy, w którym każdy ma możliwość rozwijania się i korzystania z programów wsparcia.